

Светски дан борбе против дезертификације и суше

Дезертификација је тип деградације земљишта примарно изазвана људским активностима и климатским променама. Она се не односи на ширење постојећих пустиња већ настаје услед прекомерног експлоатисања и неадекватног начина коришћења земљишта у аридним, семиаридним и субхумидним областима које покривају једну трећину наше планете.

Давне 1992. године, проблем деградације земљишта проузрокован дезертификацијом озваничен је на Конференцији Уједињених нација о животној средини и развоју одржаној у Рију. Овом приликом одлучено је да се питању сузбијања дезертификације и ублажавања последица суше посвети посебна Конвенција, која је усвојена 17. јуна 1994. године у Паризу. Конвенцију Уједињених нација за борбу против дезертификације до сада је ратификовало 186 земаља, од чега је преко 140 земаља погођено процесом дезертификације/деградације земљишта. Република Србија је ратификовала Конвенцију новембра 2007. године. Генерална скупштина Уједињених нација одредила је 17. јун датумом којим се светска јавност подсећа на важност сузбијања овог глобалног проблема и промовише значај међународне сарадње у борби против дезертификације и суше.

Актуелне миграције светског становништва и пораст броја миграната у последњих 15 година био је подстицај да се овогодишњи „Дан борбе против дезертификације и суше“ обележава под слоганом „Деградација земљишта и миграције“. Од 2000. године број миграната је са 173 милиона порастао на 244 милиона у 2015. години. Идеја о проналажењу везе између деградације земљишта и миграција људи проистекла је из познате чињенице да су деградирана животна средина, недостатак хране и сиромаштво једни од главних разлога миграција.

Оправданост за настанак ове идеје може се закључити и на основу следећих чињеница:

- 2,6 милијарди људи директно зависи од пољопривреде, међутим, 52% пољопривредног земљишта је под делимичном или значајном деградацијом.
- Од 2008. године, деградација земљишта директно утиче на 1,5 милијарди људи у свету.
- Услед суше и дезертификације сваке године се изгуби 12 милиона ха (23 ха/мин) на којима је могло да се гаји 20 милиона тона житарица.
- 74% сиромашних у свету је директно погођено деградацијом земљишта.

Поводом овог светски значајног дана у области заштите земљишта, Агенција за заштиту животне средине објавила је публикацију „Извештај о стању земљишта у Републици Србији - 2015“ у оквиру које се налази приказ националних индикатора стања земљишта. Поменути Извештај можете преузети [овде](#).

Као резултат тренутних негативних трендова у деградацији земљишта, наше заједнице и екосистеми су у све мањој могућности да обезбеде храну и воду, адекватна примања и да се изборе са утицајем климатских промена. Многа домаћинства у земљама у развоју зависе од продуктивности земљишта које заузврат обезбеђује капацитете за ублажавање и прилагођавање климатских услова. Да би се смањила деградација земљишта неопходно је да се циљеви и активности обухваћени међународним документима који се односе на заштиту животне средине и заштиту земљишта усвоје и имплементирају у национално законодавство и стратегије.

"Ми смо одлучни да заштитимо планету од деградације, укључујући одрживу потрошњу и производњу, одрживо управљање њеним природним ресурсима и покретањем хитних акција против климатских промена, тако да она може да задовољи потребе садашњих и будућих генерација" – декларација из **2030 Агенде за одрживи развој** у оквиру које се налази 17 циљева одрживог развоја. У Циљу 15 – *Живот на земљи*, истиче се одлучност у заустављању деградације земљишта: „Одрживо управљати шумама, сузбити дезертификацију, зауставити и преокренути деградацију земљишта и спречити уништавање биодиверзитета“. Питања везана за очување земљишта и његових екосистемских услуга обухваћена су у оквиру следећих специфичних циљева:

- До краја 2020. године осигурати очување, обнову и одрживо коришћење копнених и слатководних екосистема и њиховог окружења, посебно шума, мочварног земљишта, планина и исушеног земљишта, у складу са обавезама према међународним споразумима.
- До краја 2020. године промовисати имплементацију одрживог управљања свим врстама шума, зауставити крчење шума, обновити уништене шуме и знатно повећати пошумљавање на глобалном нивоу.
- До краја 2020. године борити се против дезертификације, обнављати деградирано земљиште и тло, укључујући земљиште под утицајем дезертификације, суша и поплава, и тежити да се у свету неутрализује деградација земљишта.
- До краја 2030. године осигурати очување планинских екосистема, укључујући њихов биодиверзитет, како би се њихови капацитети унапредили тако да пружају корист која има суштински значај за одрживи развој.
- Предузети хитне и значајне активности за смањивање деградације природних станишта, зауставити губитак биодиверзитета и, до краја 2020. године, заштитити угрожене врсте и спречити њихово изумирање.
- До краја 2020. године интегрисати вредности екосистема и биодиверзитета у национално и локално планирање, развојне процесе, стратегије за смањење сиромаштва и извештаје.
- Мобилисати и значајно повећати финансијска средства из свих извора ради очувања и одрживог коришћења биодиверзитета и екосистема.
- Мобилисати значајна средства из свих извора и на свим нивоима како би се финансирало одрживо управљање шумама и пружили одговарајући подстицаји земљама у развоју за унапређење таквог управљања, укључујући очување и пошумљавање.